

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 26. april 2007 truffet vedtak i

- Sak nr:** 14/07 (arkivnr: 200700180-10)
- Saken gjelder:** Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Rita Sletner
Frode Sulland
Inger Lise Gjørv
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.
- Vedtak:** Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 22. januar 2007 har E, på vegne av A, inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 27. februar 2007 har avgitt uttalelse. Sorenkriver C ved X tingrett er orientert om klagen, og har den 27. februar 2007 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

X tingrett avsa den 6. november 2006 dom i straffesak nr. 06-.... Tiltalen gjaldt legemsbeskadigelse med døden til følge. Avdøde var A's åtte måneder gamle sønn. Tiltalte, som var en tidligere venn av A, ble frifunnet. Tingrettsdommer B var administrerende dommer i saken.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Det klages over uttalelser i domspremissene i nevnte sak. Premissene er ærekrenkende, idet de fremstår som klart sårende og infamerende overfor A. Under henvisning til rettens vide spillerom for uttalelser som fremkommer som en nødvendig del av begrunnelsen for rettsavgjørelser, fremheves det at A ikke på noe tidspunkt har vært verken mistenkt, siktet eller tiltalt i saken.

Det henvises til følgende uttalelser i domspremissene:

"Retten vil vedrørende A's forklaringer både i retten og til politiet, bemerke at det fremstår som bevist at hun i forhold både til venninner og sin mor har fortalt historier blant annet om måten hun ble gravid med D på, som har variert i innhold. Hun har også fortalt historier om sin medvirkning i knivstikkingsepisoder på Y og også andre hendelser til venninnene som retten etter foretatt bevisføring må legge til grunn ikke stemmer med virkeligheten i hvert fall ikke fullt ut.

Retten er ikke uenig med aktor i at en del av disse historiene kan skyldes A's umodenhet og hennes behov for oppmerksomhet fra omverdenen herunder for å hevde seg i forhold til venninner.

Uansett er det alvorlige forhold hun har forklart seg uriktig om.

Retten finner også grunn til å kommentere at A's måte å ta seg av D på gav grunnlag for en bekymringsmelding til barnevernet.

Retten legger i denne sammenheng til grunn vitneforklaringer om at A oppfattet D som "en dukke" eventuelt oppfattet seg selv som en storesøster samtidig som retten legger til grunn som bevist at det ikke på noe tidspunkt er observasjoner om at hun har utøvet vold mot D.

Etter vitneforklaringer legger retten til grunn at hun kan ha vist likegyldighet overfor barnet selv om retten også legger til grunn at manglende stell i konkrete situasjoner kan ha hatt sin årsak i mangelfulle kunnskaper om generelt barnestell".

Dette kan vanskelig forstås annerledes enn at det fastslås som et faktum at A har opptrådt klanderverdig, og indirekte kan beskyldes for å ha ansvar for sønnens død. I tillegg til at A har mistet sitt barn under særdeles traumatiske omstendigheter, må hun leve med disse uttalelsene fra retten.

Rettens uttalelser om A's personlighet og hennes egenskaper som mor er klart personrettede, sårende og ærekrenkende. Opplysningene fremkommer ikke som en nødvendig del av begrunnelsen for rettens avgjørelse. Dommeren har ikke utvist tilstrekkelig aktsomhet ved sin bruk av opplysningene. Retten kunne fått frem tvil med hensyn til A's forklaring uten å analysere hennes egenskaper som mor. Bemerkninger i en avgjørelse som går ut over det som kan anses nødvendig for avgjørelsen skal fremsettes i en saklig form og ikke gå lenger enn det er faktisk og rettslig grunnlag for.

Det påpekes at A ikke har hatt anledning til å svare på rettens fortolkning av hennes personlighet. Uttalelsene er ikke bare sårende og infamerende, de er også gjort offentlig tilgjengelige. Dette har fått enorme menneskelige konsekvenser for A.

Selv om Tilsynsutvalget ikke kan ta stilling til om karakteristikken av A's egenskaper som mor var berettiget, må det likevel fremstå som klart for utvalget at bemerkningene var svært lite heldige. Det bør vises stor forsiktighet med å gi personrettede uttalelser og alvorlige beskyldninger i en dom. Det er vanskelig å se at uttalelsene hadde noen saklig funksjon.

Innklagede – tingrettsdommer B - har i hovedsak vist til følgende:

Hovedforhandlingen pågikk i åtte dager. Det var en omfattende bevisføring, med blant annet 61 vitneforklaringer. Tiltaltes og A's troverdighet ble vist stor oppmerksomhet under bevisførselen. Retten anså A som det helt sentrale vitnebevis mot tiltalte. De siterte deler av domspremissene fremkommer under et avsnitt om tiltaltes og A's troverdighet. Disse domsgrunnene fremstår som nødvendige basert på anførsler som ble fremsatt og bevis som ble ført. Disse domspremissene er ikke mer omfattende enn de må være, og de fremstår som nødvendige og balanserte. Dersom domspremissene ikke hadde berørt de omtalte forholdene, ville dette medført en dom med mangelfulle domsgrunner.

De av dommens premisser som omhandler måten A tok seg av sitt barn på og hennes atferd overfor barnet, er også en direkte følge av bevisføring og anførsler som kom frem under hovedforhandlingen. Retten har ikke gått inn på alle personlige forhold vedrørende A som kom frem under hovedforhandlingen. Retten har således etter beste skjønn foretatt en nødvendighetsvurdering ved utformingen av domspremissene.

Dommen er offentliggjort etter gjeldende regler.

Embetsleder – sorenskriver C – har i hovedsak uttalt følgende:

Det fremsettes ingen innvendinger til det tingrettsdommer B har fremført.

Videre uttales følgende:

”På generelt grunnlag tilføyes likevel at tungtveiende - og åpenbare - grunner taler for at dommeren i den enkelte sak må ha et vidt spillerom til å utforme premissene i sine avgjørelser slik han/hun finner det riktig, uten å måtte frykte kritikk fra tilsynsutvalget. Dette må særlig gjelde i de tilfellene uttalelsene fremkommer som en nødvendig del av begrunnelsen for den aktuelle rettsavgjørelsen.”

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Tilsynsutvalget kan etter domstoloven § 236 fjerde ledd "ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Dette betyr at dersom et forhold kan gjøres til gjenstand for kjæremål eller anke til overordnet domstol, kan utvalget ikke vurdere dette. Dette innebærer bl.a. at premisser for rettsavgjørelser i utgangspunktet er unntatt fra vurdering av utvalget. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser vedrørende premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle "uhøvisk eller utilbørlig" atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

"Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse.... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende."

Klagen har bakgrunn i en svært alvorlig og dypt tragisk straffesak. Sønnens dødsfall og den påfølgende straffesaken, må helt klart ha vært en meget stor påkjenning for A. Utvalget legger videre til grunn at den offentlige omtalen av saken har vært en tilleggsbelastning for henne.

Det påpekes som et generelt utgangspunkt at det påhviler dommere et ansvar for at domspremisser utformes på en hensynsfull måte, slik at enkeltpersoner ikke rammes av belastende omtale som ikke er nødvendig for begrunnelsen av den enkelte rettsavgjørelse. På den annen side må dommere ha et vidt spillerom ved utformingen av premissene for rettsavgjørelser. Retten har plikt til å gi en tilfredsstillende begrunnelse for sine avgjørelser. Det innebærer at dommerne må ha en stor grad av frihet til å skrive det de mener, selv om det kan føre til at noen føler seg krenket.

Under vurderingen av A's troverdighet i domspremissene, har retten blant annet vist til at hun ved noen anledninger har uttalt seg uriktig om andre hendelser. Rettens bemerkninger vedrørende disse forholdene, fremstår som en relevant del av troverdighetsvurderingen.

Retten har videre kommentert A's måte å ta hånd om barnet på, herunder at det var sendt en bekymringsmelding til barnevernet. Under hensyn til bevisemaet i denne saken, sammenholdt med at A var avdødes mor og et sentralt vitne, finner Tilsynsutvalget at uttalelsene om dette fremstår som en relevant del av begrunnelsen for domsresultatet.

Selv om den nevnte omtalen av A utvilsomt har vært en belastning for henne, er ikke utvalget enig med klageren i at det kan kritiseres at dette ble tatt med som en del av

begrunnelsen for domsresultatet. Utvalget kan ikke se at tingrettsdommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk ved utformingen av domspremissene i denne saken.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.